

До
Председателя на научно жури,
определено със Заповед № РД-22-1463/22.07.2026 г.
ул. „Цар Асен“ № 24
4000 Пловдив

СТ А Н О В И Щ Е

от доц. д-р Мария Вълкова Христозова, Медицински университет – Пловдив,
Факултет по обществено здраве, Катедра „Управление на здравните грижи“,
област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки,
професионално направление 3.6 Право

Относно: Дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление: 3.6 Право, докторска програма *„Административно право и административен процес“*

Автор на дисертационния труд: Хари Харутюн Ховагимян – докторант на самостоятелна подготовка към катедра „Публичноправни науки“ в Юридическия факултет на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“

Тема на дисертационния труд: „Съсловните организации в българското здравеопазване“

Научен ръководител: доц. д-р Константин Пехливанов

Основание за представяне на становището: Заповед № РД-22-1463/22.07.2026 г. на Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ и Решение на научното жури, взето по Протокол № 1/24.07.2026 г.

УВАЖАЕМИ ЧЛЕНОВЕ НА НАУЧНОТО ЖУРИ,

Със заповед № РД-22-1463/22.07.2026 г. на Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ съм определена за външен член на научно жури в процедура за защита на дисертационен труд на тема: „Съсловните организации в българското здравеопазване“ за придобиване на образователната и научна степен (ОНС) „доктор“ по област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление: 3.6 Право, докторска програма *„Административно право и административен процес“*.

Представям настоящото становище, след като с решение на почитаемото научно жури от първото му заседание (Протокол № 1/24.07.2026 г.) ми беше възложено да изготвя становище по представения дисертационен труд за придобиване на ОНС „доктор“ и придружаващия го комплект от документи.

I. Кратки биографични данни за докторанта

Хари Ховагимян притежава интердисциплинарна и задълбочена професионална и академична подготовка в областта на медицината, правото и икономиката. Обучението му започва със специалност „Радиоелектроника“ в СПТУ по електропромишленост – Пловдив (1996-1998 г.), след което продължава в Медицински университет – Пловдив, където придобива образователно-квалификационна степен (ОКС) „бакалавър“ по „Зъботехника“ (1999-2002 г.) и ОКС „магистър“ по специалност „Дентална медицина“ (2010-2014 г.). Впоследствие той надгражда квалификацията си с придобиване на правоспособност на строителен техник 3-та степен от Центъра за професионално обучение „Строителство и архитектура“ в София (2015 г.). Хари Ховагимян успешно завършва магистратура по „Здравен мениджмънт“ във ВУАРР – Пловдив (2017-2018 г.), придобива ОКС „магистър“ по „Право“ в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ (2012-2018 г.), както и специализация за медиатор към Сдружение по медиация (2020 г.).

Професионалният му опит включва управленска и практическа дейност като управител в сферата на строителството и архитектурата в „Емили 1881“ ООД (2007 г.), управител и лекар по дентална медицина в АИПДП „ВИТАДЕНТ 2010-д-р Хари Ховагимян“ ЕООД (2010 г.), адвокатски сътрудник в адвокатска кантора „Ангелова-Ховагимян“ (2021 г.), преподавател по правни дисциплини и здравна икономика към Центъра за професионално обучение към Медицински университет – Пловдив (2020 г.), както и вещо лице към Окръжен съд – Пловдив (2024 г.).

Докторантът притежава широкообхватен професионален профил, съчетаващ задълбочена експертиза в областта на денталната медицина, правото, здравеопазването и икономиката, което му осигурява отлична теоретична и практическа основа за задълбочени научни изследвания.

II. Общо описание на представените материали

Докторантът е представил пълен комплект документи, изисквани от Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ (ППЗРАСРБ) и съответния Правилник на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“. Авторефератът отразява коректно и точно основните характеристики и резултати на изследването, като позволява да се формира ясна представа за неговия предмет, цели, задачи, методология, актуалност на разработвания проблем,

научна новост и практическа значимост на получените резултати. Авторефератът е преведен на английски език, традиционно използван в професионалното направление. Към комплекта документи е приложена справка за публикациите на докторанта – общо 3 на брой, с които са изпълнени минималните национални изисквания.

III. Актуалност и значимост на разработваната тема

Представеният дисертационен труд е посветен на изключително значима, актуална, напълно дисертабилна и същевременно дискуссионна тема в българската правна доктрина и практика – правната природа, устройството и функциите на съсловните организации в сферата на здравеопазването в Република България. В съвременната здравна система тези организации заемат ключово място, но доколкото ми е известно, до настоящия момент не са били предмет на задълбочено самостоятелно научно изследване. Актуалността на темата е безспорна, особено в контекста на прогресивното развитие на науката и технологиите, което изисква прецизно определяне на ролята, функциите, правомощията и отговорността на всички субекти в здравеопазването. Значимостта на труда се извежда и от ясно дефинираните пропуски и несъвършенства в нормативната уредба, за преодоляването на които са формулирани обосновани предложения *de lege ferenda*. Предвид изложеното дисертационният труд заслужава висока оценка, отличава се с оригиналност и съдържа научни и научноприложни резултати с приносен характер.

IV. Обща характеристика и оценка на дисертационния труд

Дисертационният труд е с общ обем от 212 страници, включва съдържание, увод, четири глави, научни приноси, заключение и библиография. Структурата е логична и последователна, като позволява да бъде обхванато многообразието от функциите на съсловните организации, регламентирани в различни нормативни актове. Изложението е много добре систематизирано, като отделните части изграждат логическа връзка между теоретичните постановки, анализа на действащото право и аргументирана критична оценка. В библиографията са изброени редица източници от българската и международната доктрина, които докторантът старателно е изследвал. Включените 215 бележки под линия осигуряват надежден научен апарат и обективност на изследването.

Уводът дефинира като основна цел на научното изследване осъществяването на задълбочен правен преглед и анализ на действащото законодателство и публичноправните аспекти при формирането, функционирането и бъдещото развитие на медицинските съсловни организации в Република България. За изпълнение на посочената цел докторантът е формулирал ясно и точно съответните научни задачи. В дисертационния труд са използвани общи и специални методи на научно изследване, които са приложени адекватно. Особено внимание е обърнато на правната природа и административноправния статут на съсловните организации, характера на упражняваните от тях публични правомощия и правния режим на актовете им. Разгледани са детайлно организациите на различни медицински специалисти, създадени като юридически лица с нестопанска цел, както и юридическата отговорност на съсловните организации и техните членове, съсловният контрол, въпросите за етичната отговорност и деонтология.

Глава първа представя прецизен и обстоен преглед на историческото развитие на съсловните организации в Република България, което дава необходимата основа за разбиране на съвременния им статут. Систематизираният обзор на нормативната уредба и нейната еволюция обогатява правната доктрина и притежава **приносен характер**. Централно място в изследването заема анализът на правната същност на съсловните организации като особени публичноправни структури, които се отличават както от

обикновените юридически лица с нестопанска цел, така и от класическите държавни органи. Тази част на труда е с **изразен приносен характер**, тъй като докторантът успешно изгражда теоретичен модел за разграничаване на съсловните организации и изясняване на тяхното място и роля в съвременната публичноправна система.

Като научен резултат се откроява и сравнителноправният анализ на действащото позитивно право относно статута на Българския лекарски съюз, Българския зъболекарски съюз, Българския фармацевтичен съюз, Българската асоциация на професионалистите по здравни грижи и други съсловни организации, който ясно показва различията между законовите съсловни организации и тези, създадени като сдружения с нестопанска цел. В тази връзка докторантът умело извежда съвременни дефиниции на понятията „съсловна организация“ и „регулирана професия“, които имат съществено значение за правилното тълкуване и прилагане на нормативната уредба.

Глава втора е посветена на функциите на съсловните организации, техните органи, регистрация и членство, продължаващо обучение и други важни въпроси по темата. Особено ценна е разработената цялостна систематизация на дейностите на изследваните организации – регистрационна, дисциплинарна, етична, образователна и договорна дейност, както и изясняването на тяхното значение за регулацията на професията. **С научно-приложен характер** се отличава представеният обстоен преглед на специфичните правомощия, законовата рамка, актуалните проблеми и слабости на всяка съсловна организация (в т.ч. договорните отношения с НЗОК, дисциплинарната отговорност, регионалните дисбаланси и кадровия дефицит).

Глава трета има основополагащо значение за предмета на научното изследване и от общотеоретична гледна точка се отличава със **съществена научна стойност**. Систематизираният преглед, анализ и класификация на различните видове актове на съсловните организации, включително на етичните им кодекси, показват усърдието на докторанта да обхване всички аспекти на темата и има подчертан **приносен характер**. Представената диференциация на актовете на съсловните организации и тяхното отграничаване по специфични белези притежават съществена научна стойност (напр. съсловен нормативен акт и подзаконов нормативен акт, актове на национални и регионални органи на съсловните организации). Следва да бъде високо оценен сравнителноправният преглед на съсловните нормативни актове и подзаконовите нормативни актове с тези от системите на Германия и Франция. Широка практическа приложимост има анализът на съдебния контрол върху актовете на съсловните организации.

Глава четвърта разглежда дигитализацията на съсловните организации в контекста на съвременните процеси на електронно управление и трансформация на здравеопазването. В своята цялост тази част на труда притежава изразен **приносен характер**, тъй като съдържа анализ на важни за съвременното здравеопазване теми, като например: развитието на електронното здравеопазване, функционирането на Националната здравно-информационна система, ролята на електронната идентичност, прилагането на изкуствен интелект в здравната сфера и защитата на личните данни в контекста на дигитализацията. Подкрепям извода на докторанта, че действащият нормативен и организационен модел на съсловните организации в здравеопазването изостава от темповете на дигитализация и електронното здравеопазване, което налага адаптиране на правната рамка за повишаване на административната и професионалната ефективност.

Интересен е подходът на докторанта да проведе емпирично изследване чрез анкетно

проучване сред медицински специалисти от различни професионални направления. Получените резултати предоставят обективна оценка за функционирането на съсловните организации, нивото на доверие в тях, ефективността на контролните механизми и необходимостта от законодателни промени. По този начин теоретичният анализ е допълнен с практически данни, които служат като основа за формулиране на изводи и предложения за актуализиране на правната уредба. Изложеният критичен анализ на действащото законодателство се отличава с подчертан **приносен характер**.

В края на главата са изведени аргументирани предложения *de lege ferenda* за усъвършенстване на правната рамка, касаеща задължителното членство, дисциплинарното производство и взаимодействието между държавните институции и съсловните организации, което свидетелства за приложимостта на теоретичните изводи на докторанта.

Дисертационният труд завършва със заключение, което обобщава коректно научните резултати.

Приносни моменти и практико-приложни резултати съдържат и останалите публикации на докторанта.

Не са установени данни за плагиатство и използване на чужди авторски произведения по незаконосъобразен начин от докторанта, като не са постъпвали и сигнали за плагиатство.

V. Критични бележки и препоръки

Нямам критични бележки към съдържанието на представените в процедурата материали. Препоръчвам на докторанта получените резултати и изведените предложения *de lege ferenda* да бъдат популяризирани чрез издаване на монография, която ще допринесе за обогатяване на знанията на академичната и професионалната общност.

VI. Заключение

Представеният дисертационен труд на тема „Съсловните организации в българското здравеопазване“, разработен от **Хари Харутюн Ховагимян**, съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“. Докторантът Хари Харутюн Ховагимян притежава задълбочени теоретични знания в областта на административното право и административния процес, съчетани с аналитичен поглед върху правната уредба и способност за провеждане на самостоятелна научноизследователска дейност.

Предвид гореизложеното, убедено давам своята положителна оценка за представения дисертационен труд и предлагам на почитаемото научно жури да присъди на Хари Харутюн Ховагимян образователната и научна степен „доктор“ по област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.6 Право, докторска програма „Административно право и административен процес“.

16.09.2026 г.

Изготвил становището:
(доц. д-р Мария Христозова)